
Je ohrožena ekonomika? Vědci z CERGE-EI nabízí své know-how

Je ohrožena ekonomika? Vědci z CERGE-EI nabízí své know-how

Tým vědců z CERGE-EI, společného pracoviště Akademie věd a Univerzity Karlovy, nabízí svou odbornost v boji proti ekonomickým dopadům pandemie koronaviru. Přicházejí s projektem „IDEA anti COVID-19“, jehož cílem je předkládat doporučení, která mohou pomoci zmírnit dopady očekávané ekonomické krize na českou společnost.

Institút pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) je společný projekt Národohospodářského ústavu AV ČR (anglicky **Economic Institute**) a Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (**CERGE**), které společně tvoří akademické pracoviště **CERGE-EI**. Projekt IDEA se zaměřuje na analýzy, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. „Naše doporučení vycházejí z nejlepší praxe, jsou podložena daty a relevantním výzkumem. Jsou určena vládě, odborníkům z ministerstev, novinářům a široké veřejnosti. Nechceme dávat knížecí rady, chceme pomáhat,“ říká ředitel CERGE-EI **Sergey Slobodyan**.

V reakci na aktuální koronavirovou pandemii vznikl projekt „**IDEA anti COVID-19**“: „V první fázi boje proti koronaviru pomáhali vládě a lidem lékaři, zdravotní sestry a epidemiologové, nyní přichází čas i pro nás – ekonomy. Chceme využít naše znalosti k tomu, aby co nejméně lidí přišlo o práci, aby se lidé netopili v dlužích, aby zkrachovalo co nejméně firem, a aby se ekonomika po krizi co nejdříve navrátila k normálnímu chodu,“ vysvětluje důvod vzniku projektu **Daniel Münich**, výkonný ředitel IDEA, a dodává: „Taky chceme přispět k tomu, aby lidé pochopili, jak na nás všechny krize může dopadnout a jak je možné tomu zabránit.“

Hledáme odpovědi
na závažné otázky
této turbulentní doby.

#IDEAantiCOVID19

IDEA CERGE
EI

je součástí Národohospodářského ústavu

Jako první vznikl v rámci projektu článek „[Ekonomie společenského odstupu pro každého: případ Covid 19](#)“, který vychází z blogového příspěvku kanadského ekonoma Kevina Bryana z Torontské Univerzity, který čeští vědci z CERGE-EI přeložili a doplnili o český kontext. Článek z pohledu ekonomie vysvětluje důvody pro zásadní omezení společenských kontaktů v době epidemie. K vysvětlení používají poznatky z teorie her, které pomáhají odůvodnit, kdy a jaká vládní omezení jsou žádoucí.

Ve zkratce: pro epidemiologické šíření nemocí jsou klíčové dva parametry – reprodukční číslo, které udává kolik dalších lidí nakazí jeden nemocný. Tento parametr je dán podstatou nemoci a bez možnosti opatření jako očkování ho neumíme přímo ovlivnit. Druhý parametr je intenzita společenských kontaktů, který můžeme velmi dobře regulovat na osobní i vládní úrovni. Ekonomie srovnává náklady a výnosy tzv. spontánního průběhu šíření nemoci a jednotlivých vládních omezení. Aktuálně probíhající omezení společenských kontaktů s sebou přináší nepohodlí a řadu finančních nákladů i ztrát. I přesto by ale podle odborníků spontánní scénář (bez vládních omezení) způsobil mnohem větší ekonomické škody, a především veliké ztráty na zdraví a životech.

Ekonóm **Filip Matějka** v [druhém příspěvku](#) shrnuje, jaké kroky doporučují vládám ekonomové v jiných zemích. Podle odborníků je v této chvíli nejdůležitější ekonomiku rychle zmrazit. Stát se má soustředit na to, aby firmy i domácnosti toto kritické období přežily. „Myslím, že česká vláda se snaží a dělá vhodná opatření. Rozhodnutí to nejsou jednoduchá, o nemoci stále mnoho nevíme. Neznáme například smrtelnost, a to do všech ekonomických odhadů vnáší velkou nejistotu – musíme počítat s horší variantou,“ řekl pro iForum Matějka. A pokračuje: „Měli bychom otestovat co nejvíce lidí. Nejen aby se našli nemocní, ale aby se zjistilo, jak velký je to problém. Pak můžeme lépe rozhodovat, kolik jsme ochotni zaplatit za řešení tohoto problému.“

Vládě by doporučil rychlou a jasnou komunikaci: „Stát by měl co nejrychleji říci, jak bude pomáhat ekonomice – aby firmy, zaměstnanci i živnostníci věděli, jak dlouho musí finančně vydržet. Do deseti dnů je důležité nastavit například systém půjček a odklad plateb pojistného. Pokud by omezení měla trvat déle, je nutné poskytovat podporu, mnoho lidí nemá finanční rezervy. To lze udělat například nastavením systému tzv. základního příjmu, kdy všichni lidé od státu obdrží stejnou částku.“

Podle Matějky je důležité, aby došlo k zachování současné struktury ekonomiky: „Teď je důležité ekonomiku zmrazit a jakmile pomine zdravotní riziko, musíme být připraveni ekonomiku zase rychle probudit. Kdyby došlo k zřetření ekonomických vazeb, bude trvat léta, než se zase obnoví, i kdyby zdravotní riziko trvalo jen měsíc,“ vysvětluje ekonom. A na závěr dodává: „Jsem optimista, doufám, že se za měsíc ukáže, že smrtnost je nižší a celý problém je mnohem menší, než jsme se báli. Ekonomicky to ustojíme. Bude to drahé, ale když se budou dělat vhodná opatření, určitě si to můžeme ekonomicky dovolit a zvládnout. Důležitá budou rychlá, jednoduchá, transparentní a spravedlivá řešení,“ shrnul pro iForum Filip Matějka.